

Förskoleavdelningens kvalitetssammanfattning läsår 2019/2020

Denna kvalitetssammanfattning innehåller en beskrivning av tre utvalda och beslutade fokusområden som förskoleavdelningen har arbetat med samt dess utvecklingsområden. I sammanfattningen ingår på slutet också mer och fler utvecklingsområden

De tre fokusområden för 2019/2020 är:

- Barnkonventionen
- Flerstämig undervisning i förskolan (Fundif)
- Digitalisering

Barnkonventionen

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter. 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag och genom detta får förskolan tydligt stöd i arbetet med det demokratiska uppdraget.

I kommunens förskolor förs diskussioner kring barnperspektiv, barnets perspektiv och barnrättsperspektiv för att skapa en grundsyn. Förskolans arbetssätt bygger på att all undervisning har sin utgångspunkt i barnkonventionen. Barnen har stort inflytande över sin dag, demokratiska val är självklara delar i utbildningen och barnen är trygga med det. Barnens röst blir på så sätt hörd även om de ännu inte har utvecklat ett verbalt språk.

Ett förskoleområde har börjat använda, *Barnkonventionen i en låda*, ett nytt material från UNICEF. Det är inspirationsmaterial för pedagoger, tips och aktiviteter som man kan göra med barnen. Det bygger på de fyra grundprinciperna i barnkonventionen och ger pedagogerna möjlighet till att utmana barnens tankar. Ett resultat av detta arbete är att barnen uttrycker

fraser som att barn har rätt till lek och mat, samt att det är föräldrar eller vuxna som ska se till att barnen får det.

I utbildningen arbetar alla barn och pedagoger med boken, *Tio kompisböcker baserade på Barnkonventionen* (Palm 2014) med tillhörande aktivitetskort. Böckerna är ett redskap i arbetet med att öka barnens kunskap och förståelse för sina rättigheter. Varje bok är kopplad till en artikel i Barnkonventionen.

Resultat som pedagogerna kan påvisa i barngruppen är bland annat

- att barnen vågar uttrycka sina åsikter
- att barnen har ett gemensamt språk
- att barnen kommunicerar mer
- att barnen kan argumentera för sin sak på annat sätt än tidigare
- att barnen har en gemensam utgångspunkt för information och samtal kring barns rättigheter och integritet
- att barnen hjälper varandra
- att barnen hjälper pedagoger mer än vad de gjorde tidigare
- att barnen har blivit medvetna om rätten till att ha namn
- att barnen visar större hänsyn till varandra
- att barnen använder ordet ”stopp” eller visar med handen om de inte vill kramas, leka eller lämna ut en leksak
- att barnen använder ordet ”stopp” i hemmet
- att de yngsta barnen har lärt sig av de lite äldre barnen

Nedan är exempel från olika förskoleområde.

Ett förskoleområde fortsätter med sitt Rättighetsråd, vilket är en gemensam plattform för att synliggör arbete med att göra barnen till rättighetsbärare. Rättighetsrådet har erfarenhetsutbyte och fungerar som en stor inspirationskälla för hur man kan utmana barnen vidare för att förstå innebörden av artiklarna i konventionen.

För samtliga medarbetare anordnas regelbundna informationskvällar gällande RBF-arbete (rättighetsbaserad förskola). Resultat av detta är att alla medarbetare har ett gemensamt fokus och synliggör varandras kompetenser. Läroplanen och artiklarna i Barnkonventionen går hand i hand och är lika självklara.

En av kommunens förskolor har börjat med ett Ta-Ge skåp, vilket innebär att man kan lämna och ta kläder föräldrar emellan på förskolan. Detta har förskolan kopplat till en av barnkonventionens artiklar. Ett aktivt arbete utifrån hållbarhet och barnen får kunskaper kring att dela med sig och minska konsumtionen.

Tydliggörande pedagogik har varit en förskolas utvecklingsområde, vilket innebär ökad tydligheten i miljöer bland verktyg, material och dagens struktur. Man ser att detta ger en lugnare barn- och personalgrupp. Pedagogerna känner att de har fått kontroll över dagen och kan se att barnen utvecklas och får en ökad inläring. Detta förhållningssätt har även spridit sig till andra grupper i kommunen.

Trygghetsvandring är även något som pedagogerna genomför för att öka barnens trygghet. Barnen får ge återkoppling vilka miljöer som känns trygga och vilka som känns mindre trygga, det gäller både inom- och utomhus. Utifrån barnens svar har personalen därefter förändrat de otrygga miljöerna.

Appen Polyglutt erbjuder sagor på flera olika språk. Genom användandet av appen har barn med annat modersmål fått en ökad stolthet. Detta kan man se genom att barnen bjuder in kompisarna att lyssna på sagor på deras språk.

Utvecklingsområde- Barnkonventionen

Nedan följer några exempel på vad som kommer att fortsätta utvecklas. Några av exemplen kommer alla förskolor att jobba med och några är specifika för vissa förskolor eller förskoleområden.

- kartlägga kännedomen om barnkonventionen och om de vuxna kan tillämpa barnperspektivet i sitt arbete s.k. nollmätning. Detta som ett stöd i undervisningen och fördjupning i barnkonventionens artiklar. Nollmätning genomförs individuellt även med barnen utifrån deras förmåga.
- få medarbetarna att se sig själv som skyldighetsbärare d.v.s. att se till att rättighetsbäraren/barnet får sina rättigheter tillgodosedda
- skapa förutsättningar för barnen att kunna använda sig av sina rättigheter. För att detta skall kunna förverkligas måste man hitta fler möjligheter att involvera samtliga vårdnadshavare.

- fortsätta med nya diskussioner i likabehandlingsgruppen där man utmanar varandra kring olika dilemman och frågeställningar
- fortsätter med böckerna, *Tio kompisböcker baserade på Barnkonventionen* (Palm 2014)
- öka engagemanget ytterligare i Ta-Ge skåpet både utifrån hållbarhet och barnkonventionen.
- koppla barnkonventionens grundtankar naturligt i olika situationer

Flerstämmig undervisning i förskolan (Fundif)

I många år har förskolan bedrivit undervisning men det är inte förrän i Läroplan för förskolan 2018 (Lpfö 18) som begreppet undervisning finns med för första gången. I Lpfö 18 står det att ”undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning och syftar till utveckling och lärande hos barnen.”

Eslövs kommun fortsätter sitt deltagande i det treåriga forsknings- och utvecklingsprogrammet, Flerstämmig undervisningen i förskolan (Fundif). Programmets syfte är att på alla nivåer utveckla såväl kunskap och förhållningssätt som arbetsmetoder inom undervisning i förskolan.

Arbetet med “Flerstämmig undervisning i förskolan”, Fundif, fortlöper på samtliga enheter. Medvetenheten kring undervisningsbegreppet har ökat avsevärt och ingen tycker längre att begreppet är obekvämt.

Pedagogerna har fått prova fyra olika teorier som har stärkt deras undervisningsuppdrag. Det har blivit ett tydligare fokus på hur undervisningen ser ut i förskolan som i sin tur har lett till fler diskussioner och förbättringsstrategier där man utvecklas individuellt och i grupp. Man ser att pedagogernas medvetenhet om undervisningens innehåll och form är kopplat till forskning, vilket också syns i deras dokumentation. Pedagogerna relaterar till olika teorier samt olika forskare, som ligger till grund för deras undervisning. Pedagogerna har sett att olika strategier öppnar upp för andra sätt att lära och ger barnen fler lärandesituationer utifrån deras egna förutsättningar och behov.

Filmning har varit ett bra verktyg som har använts under hela processen, vilket har lett till att pedagogerna har fått syn på både sitt eget agerande och hur barnen svarar på undervisningen. Filmning har blivit ett mer självklart verktyg och används genomgripande i hela utbildningen samt att barnen gärna själv filmar och reflekterar tillsammans i sin barngrupp

Pedagogerna kan se att barnen använder sig av de termer de fått lära sig i de olika projekten. Pedagoger ser även att barnen återberättar vad de lärt sig under undervisningen för andra vuxna samt för sina kompisar. Rektorerna blir också involverade av barnen i projekten, det bokas möte med rektor för återberättelse.

Utvecklingsområde- Flerstämmig undervisning i förskolan

Nedan följer några exempel på vad som kommer att utvecklas. Några av exemplen kommer alla förskolor att jobba med och några är specifika för vissa förskolor eller förskoleområden.

- Lyfta de som inte har uppnått önskvärd nivå genom att arbeta enligt den struktur som finns för detta arbete.
- Hålla diskussionerna och arbetet levande genom kollegiala möten och kritiska vänner
- Inspirera arbetslag att fortsätta detta arbete och att kunna göra adekvata och professionella val i sitt arbete kring olika teorier och när de ska användas i olika sammanhang.
- För att inte tappa fokus ska en plan upprättas för att tydliggöra att didaktikens frågor och dimensioner är grundläggande i förskolans arbete.
- Upprätta en plan för hur fortsatt utveckling av undervisning kopplat till forskning ska ske på egen hand.
- Fördjupa sig i olika undervisningsupplägg.
- Arbeta med frågor kring vad som karaktäriserar undervisning i förskolan samt kopplingen till forskningen.

- Att samtliga pedagoger kommer att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt både i teorin och i praktiken.
- Introducera ett material som man enkelt kan läsa i och använda som en lathund i sitt arbete.
- Bli bättre på att sätta ord på det vi gör och bli mer medvetna om de olika teorierna.
- Diskutera, planera, analysera och utvärdera med fördjupning kopplat till undervisningsupplägg.
- Ett förskoleområde kommer starta upp ett forum för samtliga sina förskollärare. Detta för att befästa de teorier och upplägg som Fundif har erbjudit.

Digitalisering

I förskolans läroplan står det att: ”Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information”.

Att digitala verktyg tar plats i förskolan betyder inte att något annat ska tas bort. Digitala verktyg och andra verktyg behöver finnas sida vid sida och pedagogerna avgör vad som passar att använda vid olika undervisningstillfällen. Pedagogerna ska belysa skillnaden genom att använda sig av ett varierat utbud av aktiviteter. Ett område kallar sin plan, *”Adekvat digital kompetens”*. Genom denna plan blir pedagogerna medvetna om vilka olika kompetenser de ska erbjuda barn i olika åldrar.

När det gäller de digitala målen har resultatet höjts avsevärt under det senaste året och därmed har även kvalitén i verksamheten höjts. Detta gynnar barnen genom ökad kunskap om hur de kan använda sig av de digitala verktygen.

Denna positiva utveckling beror på de olika kompetensutvecklingsinsatser samtliga medarbetare har fått ta del av. Utbildningar har skett både på central och lokal nivå genom enheternas IKT:pedagoger.

Utbildningsinsatser som efterfrågas bland personal är work-shop, då får de också komma med önskemål kring innehållet. På work-shop är det fokus på praktiskt arbete i olika appar och syftet med att använda dem.

Förskolorna arbetar en del med programmering där barnen får skapa egna mönster och programmera bluebots och robotar. Detta har lett till att barnen kan applicera symbolerna som de använt vid programmeringen även i andra miljöer och följt dem där. Andra verktyg som används är dokumentkamera och förstöringsverktyg, med hjälp av dessa kan barnen titta på naturens växter, djur och grönsaker man odlat eller t ex flugans fasettögon eller kastanjenjens färgskiftningar på skalet. I större perspektiv kan detta kopplas till hållbar utveckling.

Ytterligare verktyg som barnen och pedagoger använder är projektorn och bluetooth högtalare. De är bra komplement till leken och undervisningen, dels genom att många kan ta del av en och samma bild/film samtidigt samt att barn/pedagog kan googla någon bild som de använder. Leken blir mer verklig när barnet ser t ex en skogsbild på väggen samtidigt som de leker picknick.

Alla förskolor har tillgång till appen Polyglutt som är en bilderbokstjänst med inläsning av sagor på många olika språk. Tjänsten ger möjlighet att läsa samma bok på många olika språk.

Utvecklingsområde- Digitalisering

Nedan följer några exempel på vad som kommer att fortsätta utvecklas.

Några av exemplen kommer alla förskolor att jobba med och några är specifika för vissa förskolor eller förskoleområden.

- Genomföra bokcirkel som handlar om det digitala arbetet i förskolan
- Återuppta digitala work- shop och ”Digital fika” för medarbetarna
- Lägga ett ännu större fokus kring den pedagogiska delen i digitaliseringen. Målet är att man ska arbeta mer transdisciplinärt, det vill säga att det inte finns några gränser mellan det digitala och

analog.

- Göra att det blir naturligt att använda digitalisering i undervisningen och veta när man väljer till eller väljer ifrån verktygen
- Lära barn kontinuerligt att vara källkritiska.
- Fördjupa användandet av de verktyg som påbörjats.
- Utveckla barns deltagande i dokumentationsarbetet med både foto och filmskapande.
- Utveckla användandet av bilder i reflektion med de yngsta barnen för att även ge barn mer inflytande över sitt lärande.

Utvecklingsområde- övergripande

Nedan följer några exempel på vad som kommer att utvecklas inom olika delar av utbildningen. Dessa kan leda till nya fokusområden. Några av exemplen kommer alla förskolor att jobba med och några är specifika för vissa förskolor eller förskoleområden.

- Arbeta med att ska få ut relevant information till vårdnadshavare.
- Se över barnens utemiljö. Säkerställa att det även utomhus bedrivs en pedagogiskt planerad undervisning.
- Utefter föräldraenkätens resultat kommer ett fortsatt arbete med bemötande både vuxna-barn, barn-barn och vuxna-vuxna ske. Bland annat genom ICDP- fortbildning.
- Fortsätta arbetet med att implementera språkpolycyn
- Genomföra kompetensutveckling via Skolverkets moduler.
- Utveckla den påbörjade specialpedagogs organisation.
- Utveckla trygghetsvandringar
- Fördjupa arbetet med hållbar utveckling på olika sätt.

- Fortsätta med TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) och målet är att alla pedagoger ska behärska de grundläggande kunskaperna.
- Fortsätta arbetet med leken, lekgrupper samt lekkompetenser. Ser stora framgångar med arbetet såsom att lekkompetenserna har ökat hos leksvaga barn, konflikterna har minskat och statusen i barngruppen hos leksvaga barn har ökat. Lekgrupper ska vara ett naturligt arbetssätt i utbildningen.
- En förskola har ansökt om Skolverkets utmärkelse “Skola för hållbar utveckling”, vilket innebär aktivt arbete på följande punkter.
 - Verksamheten är organiserad så att alla barn samt all personal ges möjlighet att aktivt delta i arbetet.
 - Rutiner finns för hur ny personal informeras och involveras.
 - Personalen får kompetensutveckling
 - Verksamheten delar med sig av sina erfarenheter.
 - Verksamheten följs årligen upp.
 - Barn och pedagoger deltar gemensamt i arbetet med att formulera mål, planera, genomföra och utvärdera lärandet för hållbar utveckling.
 - Barn har en aktiv, stark och tydlig roll utifrån sina förutsättningar.
 - Samverkan med det omgivande samhället
 - Den pedagogiska utvecklingen dokumenteras och följs upp kontinuerligt.

Ann Marie Mattsson
 Avdelningschef/biträdande förvaltningschef